

თარგმანი  
TRANSLATION

---

---

ომარ ხაიამი (1048-1131) - როზაიები

თინა შიომვილი

პროფესორი,  
ბათუმის შოთა რუსთაველის სახელმწიფო უნივერსიტეტი,  
ბათუმი, საქართველო

**აბსტრაქტი**

ომარ ხაიამის, უდიდესი ირანელი პოეტისა და მოაზროვნის, სახელს იცნობს და უდიდეს პატივს სცემს მსოფლიოს მრავალი ხალხი და მათ შორის - ქართველები. ომარ ხაიამის ღრმა-აზროვანი როზაიები იმდენად შეიყვარა და გაითავისა ქართველმა ხალხმა, რომ ზოგიერთმა მათგანმა ფოლკლორიზაციაც კი განიცადა და ვარიანტები გაიჩინა.

ომარ ხაიამის როზაიების პირველი ქართული პწკარედული თარგმანი დაიბეჭდა 1924 წელს (თარგმნა იუსტინე აბულაძემ), პირველი პოეტური თარგმანი კი - 1946 წელს (თარგმნა ამბაკო ჭელიძემ). ხაიამის მთარგმნელები არიან, აგრეთვე: მაგალი თოდუა, ვახუშტი კოტეტიშვილი, თამაზ ჩხენკელი, ალექსანდრე ელერდაშვილი.

ომარ ხაიამის პოეზიას აქტიურად თარგმნიან „საქართველოს მთარგმნელთა ასოციაციის„ წევრები, რომლის ერთ-ერთი წარმომადგენლის - პროფესორ თინა შიომვილის თარგმანებს ვაცნობთ საზოგადოებას.

**საძიებო სიტყვები:** ომარ ხაიამი; როზაია; ფოლკლორიზაცია; ვარიანტი; ღვინო; დოქი; ბედი; სიკვდილი; მიწა; თიხა; სიკეთე; ბოროტება; სატრფო; ცხოვრება; სიბრძნე.

როზაიები

მოდი ლამაზო, მომეთბე მზე ვით,  
ამხსენ ვარამი მაგ შენი ქცევით!  
ეს ერთი დოქი ღვინო დავლიოთ,  
ვიდრე სადოქე მიწად ვიქცევით!

\*

\*

\*

ბედისწერა რომ ყოფილიყო სამართლიანი,  
დაეგებოდნენ მაშინ ფერხთით ვარდნი, იანი;  
თუ სამართალი იქნებოდა მეგზური მისი,  
ტანჯული კაცი იქნებოდა მაშინ სვიანი.

\*

\*

\*

არავინ იცის, რას მოგვიტანს დღე ხვალინდელი,  
დღეს იხალისე და განაგდე დარდები მწველი;  
დალიე ღვინო მთვარის შუქზე, რადგანაც მთვარე  
სულ იციაგებს, ჩვენ მოგვცელავს სიკვდილის ცელი.

\*

\*

\*

ზურმუხტი მდელი აყვავილდა, შეხედე, მწედო!  
თუმც ერთ კვირაში ეს მიდამო, ასე რომ მზეობს,  
იქცევა მიწად. შესვი ღვინო, დატკბი სურნელით,  
ვიდრე ქცეულა მიწად ვარდი და თივად – მდელი!

\*

\*

\*

ორი რამ არის ცხოვრებაში სიბრძნისა წყარო  
და სჯობს, მისდიო, თუკი გინდა, რომ გაიხარო:  
ყველაფრის ჭამას შიმშილობა გიჯობს, არჩიო,  
და სიმარტოვე, ვიდრე ყველა რომ შეიყვარო.

\*

\*

\*

ვიდრე გამოსცლი სასიკვდილო მწარე ფიალას  
და ბედმა ვიდრე წაღმა—უკუღმა გატრიალა,  
ამქვეყნად უნდა მოიხვეჭო სახელი კაცის,  
იქ წასაყოლი სახელია, ფული კი არა.

\*

\*

\*

უფალო, თიხად შენ მომზილე, მე რა ბრალში ვარ?  
შენ გამომძერწე ერთიანად, მე რა ვალში ვარ?  
თუ რამ სიკეთე—ბოროტება ჩამიდენია,  
მე რად მამწყრალებ, შენ მიბიძგე, მე რა ბრალში ვარ?

\*

\*

\*

მიკიჟინებენ, მოყვარული რომ ღვინისა ვარ,  
მეუბნებიან, ლოთი ვარ და ცუდი ზნისა ვარ.  
ჩემს გარეგნობას ნუ უყურებთ, მერწმუნოთ უნდა,  
რომ სულიერად რაც ვიყავი, ისევ ისა ვარ.

\*

\*

\*

ხაიამ, ცალკე რომ გაშალე შენი კარავი,  
კარვის კარი რომ გადარაზე, არ გსურს არავინ,  
სოფლიურ ღვინის წვეთი რომ ხარ, უნდა იცოდე,  
ზეციურმა მწდემ შენნაირი შექმნა მრავალი.

\*

\*

\*

ჩემი გაჩენით რა შევმატე ზეციერს, ნეტა?  
არც ჩემი წასვლით გაბრწყინდება ამაზე მეტად.  
არც არასოდეს არავისგან გამიგონია,  
რატომ დამბადა ან სიკვდილი რად დამიბედა.

\*

\*

\*

განთიადისას სიოს მოჰყვა შენი სურნელი  
და გულში გრძნობა გააჩალა განუკურნელი;  
ახლა ეს გული შენ გეკუთვნის, სულ შენ დაგეძებს,  
შენ დაგემგვანა, აღარ არის ჩემი მსურველი.

\*

\* \*  
ყოველი წამი ცხოვრებისა შეირგო უნდა,  
უსიხარულოდ ვინც გახარჯა, გზა გაიმრუდა.  
ელოლიავე და გახსოვდეს, ცხოვრება შენი  
ისე ჩაივლის, როგორაც შენ თვითონ გსურდა.

\* \*  
ის კაცი არ ვარ, მაშინებდეს სიკვდილის ცელი,  
სააქაოს ან საიქიოს კეთილს არ ველი.  
სული რომ მიდგას, ესეც ღმერთმა მომაბარა და  
დრო მოვა, მასვე ჩავაბარებ – ერთგული მცველი.

\* \*  
ფერიებიაო სამოთხის მშვენება,  
მე ყურძნის ნაჟურით დაკობა მენება;  
ეს ნალდი სჯობია, რად გინდა ნისია,  
შორიდან დოლის ხმაც გეამოს , ეგება.

\* \*  
ოი, ზეცაო, ეს რა წესი დაგიდგენია,  
ყველა სიკეთე ნამირლისთვის მიგირთმევია!  
კეთილშობილი ჰურის ქერქსაც ყიდულობს ვალით,  
ასეთ სამართალს რა ვუთხარი, შემირცხვენია!

\* \*  
ყველა მიწიერ სიკეთისგან სახელი რჩება  
და, ღვინის გარდა, ყველა გტოვებს შენ ნება-ნება.  
თუ მაჯას ძალა შერჩენია, აიღე დოქი,  
ასე სჯობს, ხელში მხოლოდ ღვინის ჯამი შეგერჩება.

\* \*  
ბრძენო მოხუცო, ნუ აყოვნებ, წადი, იქპარე  
და იმ ყმაწვილკაცს, მიწას რომ ცრის, მკაცრად უთხარი,  
ფრთხილად მოეპყროს, რადგან მიწა ქაიყოზადის<sup>8</sup>

---

<sup>8</sup> ქაიყოზადი – ირანის მითიური მეფე.

თავის ტვინია და თვალები ფარვიზის არი.

\*

\*

\*

ნუ დანებდები, თუკი ბედი მოგექცა ავად,  
წარსულს შეეშვი, ნუ გაიხდი დარდის მთესავად;  
ვით სატრფოს დალალს, მოეკიდე გულსაც ხალისით,  
დალიე ღვინო, ნუ იმწარებ სიცოცხლეს თავად.

\*

\*

\*

ადექ, ღვინო მომიტანე, რა დროს ლაპარაკი არი,  
ქვეყანაზე ჩემი სარჩო შენი ბაგე რაკი არი,  
ჩამომისხი მაგ ღაწვებისფერი ღვინო საამური,  
გამფანტვია რწმენა, როგორც შენი დალალ-კავი არი.

\*

\*

\*

შემოქმედმა ჩვენნაირი თესა, მომკა, ლეწა ბევრი,  
მომავალზე ნულარ ფიქრობ, მოიშორე დარდის ტევრი!  
მაშ, გამივსე ღვინით თასი, ხელის გულზე დამიდევი,  
მოსახდენი მოხდება და არ სჭირდება ენა მჭევრი.

\*

\*

\*

ზეცისაგან, სულ რომ ბრუნავს, ავს ელოდე მარტო,  
ჩათვალე, ხარ მარტოსული, შენზე არვინ დარდობს;  
არც გუშინდელს გაეტურო და არც ხვალეს უხმო,  
ვიდრე შეძლებ, დარჩი ვინც ხარ, არვის შეეფარდო.

\*

\*

\*

სიბრძნის მარგალიტს ვინც გონებით შეავლო ხელი  
და ვინაც უფლის დედაარსზე იუბნა ბევრი,  
ვერვინ მიაგნო საიდუმლო გორგალის ბოლოს,  
დატოვეს სიტყვა და არჩიეს სიზმრების ტევრი.

\*

\*

\*

გამოარჩია ის განგებამ უმრავლეს სხვაში  
და ვარსკვლავეთის სიმაღლეზე ატყორცნა ცაში;

როს ვერ შეიძენო ჭემმარიტი ბუნება ზეცის,  
განცვიფრებისგან თავი მძიმედ ჩაჰკიდა მაშინ.

\*

\*

\*

ზამთრის მიღევას გაზაფხული მოსდევს საამო ,  
თუმცა ჟამთასვლა დღეს გვიმოკლებს, სიავს ლამობს;  
დალიე ღვინო, ნურას ნაღვლობ, რჩევას ბრძენის:  
„დარდი შხამია, ღვინო არის მისი მალამო“.

\*

\*

\*

მწედო, ერთ დღესაც, ალბათ, ჩემი გულიც გაცვდება,  
მაგრამ სად წავა? ამ სამყაროს ხომ ვერ გასცდება?  
იქნება ღვინოდ გადაიქცეს, შესვამს დერვიში,  
ერთ წვეთს შესვამს და ისიც თავში აუვარდება.

\*

\*

\*

სანამ შეძლებ, რინდებს<sup>9</sup> უნდა შეაშვლო ხელი,  
ლოცვა–მარხვა ნუ გგონია მხოლოდ სულის მხსნელი.  
გესმას ომარ ხაიამის ეს მართალი სიტყვა:  
ღვინო სვი და ჰქმენ სიკეთე, იყავ მუდამ წრფელი.

\*

\*

\*

სჯულის კანონზე მე რომ ხელი მიმიწვდებოდეს,  
მას ჩემებურად გადავწერდი და, თანაც, ოდეს  
ამ სამყაროდან განვდევნიდი სევდა–კაემანს,  
სიხარულისგან ზეცის თაღებს გული სწვდებოდეს.

\*

\*

\*

სულსაც შეეწირავ, ვისაც ღმერთმა უბოძა გონი,  
ფიანდაზადაც დავეგები, მისი გამგონი.  
თუ გსურს, შეიძენო ჯოჯოხეთის ნამდვილი არსი,  
ელაპარაკე ბრიყვს და მაშინ მიხვდები, მგონი.

\*

---

<sup>9</sup> რინდები – მოხეტიალენი, რომლებიც გაჭირვებულებს ეხმარებოდნენ და არავის საქმეში არ ერეოდნენ.

\* \*  
სამწუხაროა, რომ ასე, სულ ცუდუბრალოდ, დავბერდით,  
ქარტეხილები გვარბევდა, ვერ გავუმკლავდით, ავბედიდით.  
დარდ–ვაებაში საწუთრო თვალდახელშეა დაგვიდნა,  
ვერ ავიხდინეთ ოცნება, იმქვეყნად ისე წავედით.

\* \*  
ღვინის გარეშე ჩვენი ყოფა გასაჭირია,  
სტვირი თუ ჰანგებს არ გამოსცემს, რაღა სტვირია?!  
ლხინის გარეშე ეს სამყარო ყოფილა ფუჭი,  
მე ვამბობ, ვისი ცხოვრებაც რომ დასატირია.

\* \*  
შენს არსებობას ნუ ირთულებ ახალ–ახლებით,  
არ ღირს, ისურვო მასზე მეტი, რაც გაქვს ნარგები.  
არსთა გამრიგემ საიმქვეყნოდ რომ გაიმეტა,  
ის არის შენი, არც მეტი და არცა – ნაკლები.

\* \*  
მექოთნებმა, თიხასთან რომ გამართეს ომი,  
სულ ცოტა ჰკუა თუ მოიხმეს, სულ ცოტა გონი,  
აღარასოდეს დაუწყებენ ჰყლეტას და თელვას,  
მოეპყრობოდნენ მამების მტვერს სათუთათ, მგონი.

\* \*  
რაც მოგველის, საიდუმლოდ მოგახსენებ მყისვე,  
მოკლედ გეტყვი, სიყვარული, გულს რომ სევდას მისევს,  
დამამიწებს, მაგრამ ისევ შენი ტრფობის ძალა  
დამაბრუნებს ყვავილებად, რომ გიყურო ისევ.

\* \*  
მერიქიფის წყალობაა, დღე თუ დამრჩა ორიოდე,  
ხალხთა ამო საუბარი გულიდან ვერ მოგხსნის ლოდებს;  
გუშინდელი ღვინიდანაც ჯამს წვეთიც არ შერჩენია,  
ნეტავ, სოფლად რა დარჩება, საიქიოს წავალ ოდეს?

\*

\*

\*

ღვინის სახლიდან ხმა გაისმა გამთენიისას:  
ჰეი, ლოთებო წარმავალი წუთისოფლისა,  
შევავსოთ თასი ღვინით, ვიდრე თავის ქალები  
გადაგვექცევა სასმისებად მიწის ღვინისა!

\*

\*

\*

იმას, ვინაც რომ ამ ფიალის შექმნა ინება,  
მემთვრალეთათვის არ დაურთავს გატეხის ნება.  
თუმცა, ამდენი ლამაზმანი ვის გამო შობა,  
ანდა, ვის გამო მიუსაჯა მათ მოკვდინება?

\*

\*

\*

მოხუცებულნიც და ჭაბუკნიც, დღეს რომ არიან,  
ყველა იმქვეყნად მიმავალი, ყველა მგზავრია;  
ამ სამყაროში მუდმივად ხომ არავინ რჩება –  
მოდის... მიდის და... წავა – ყველა წარმავალია.

\*

\*

\*

ლამაზმანები ვინც შეამკო მომღიმარ ბაგით,  
ჭირისუფლები – ცრემლთა დენით, წვითა და დაგვით,  
თუკი მუდმივად სიხარული ველარ გვიბოძა,  
არაფერია, ბევრი ცხოვრობს დარდით და ახით.

\*

\*

\*

მერა რა, თუკი ლამაზი მაქვს დალალ–კავები,  
ტანით კვიპაროსს, ლოყით ტიტას დავედარები;  
საოცარია, მარადიულ მხატვრის ყალამმა  
დროებით ბაღში რად ჩავგხატა დახშულ კარებით?

\*

\*

\*

შენი პური არსობისა ღმერთმა მოგცეს უნდა,  
ბევრია თუ ცოტა არი, გეყოს ერთი გუნდაც;  
ნუ გაწუხებს, რაც არა გაქვს, მოიშორე დარდი,



რაც გებოძა, კმაყოფილი იმით დარჩი მუდამ.

\*

\*

\*

სიკვდილის შემდეგ დამიკარგეთ ძვალთშესალაგი,  
ხალხს კი უამბეთ ჩემს შესახებ ჭკუის სავარგი,  
მერე, მტვრადქცეულს, თუკი ვინმე დამასხამს ღვინოს,  
მაქცევს აგურად, მით მოპირეთ ქვევრის ალაგი.

\*

\*

\*

ვიდრე ნამსხვანში ერთად არის ხორცი და ძვალი,  
იყავი ფხიზლად, დაიცავი რაც შენი არი!  
ქედს ნუ მოუხრი, თუნდ წინ გედგას როსტომ–ზაალი<sup>10</sup>,  
ნურც ჰათემთაის<sup>11</sup> ქონებაზე დაგრჩება თვალი.

\*

\*

\*

ვარდფურცლობისთვის ნოვრუზობის სიოა მარგი,  
მწვანე მდელოზე – სატრფოს სახე, ეშხით ნაქარგი.  
რაც წარიტაცა გუშინდელმა, ნუღარ ინაღვლებ,  
მამ, მოილხინე, დღევანდელი დღე არის კარგი!

\*

\*

\*

შეუცნობელის წვდომით, ნეტავ, ვინ გაიხარა,  
ვერც შენ ჩასწვდები განსწავლულთა სიბრძნეს ანკარას;  
ლალისფერ ღვინით აქ მოიწყე სამოთხე, გულო,  
იმ სამოთხემდე ან მიაღწევ, ან კიდევ – არა.

\*

\*

\*

იმ ერთი ხარის სამყოფელი ზეცაა შორი,  
მეორე მიწის წიაღშია ჩამდგარი, მგონი;  
თუ ჭკუა გიჭრის და აზრზე ხარ, ირწმუნე ერთი:  
ვირების ნახირს დაინახავ ამ ხარებს შორის.

\*

\*

\*

---

<sup>10</sup> „შაჰნამეს“ გმირები.

<sup>11</sup> სიმდიდრით განთქმული პირები.

უფალო, რატომ დამიმსხვრიე ღვინის ხელადა?  
სიხარულისთვის, ხომ იცი, რომ ესლა მეზადა!  
დაუნანებლად ღვინო ძირში რომ დამიქციე,  
მაპატიე და, შენც დათვერი? დახვალ ხელადა?

\*

\*

\*

ჩქარობს ცხოვრების ქარავანი, მიდის და მიდის...  
ამ სიამესაც გადაფარავს დრო–ჟამის ბინდი;  
მაშ, ნულარ ჯარვობ, მოიშორე ხვალის წუხილი,  
მომეც ფიალა, მერიქიფევ, ეს ლამეც მიდის!

\*

\*

\*

ცოდვილი არის ეს ქვეყანა, მეც ვცოდავ, ვიცი –  
ლალისფერ ღვინის სიყვარულით დღემუდამ ვიწვი;  
ამბობენ, ღმერთი შეუნდობსო ცოდვიანს ყველას,  
არ შემინდობს და არც მჭირდება შენდობა მისი!

\*

\*

\*

ღვინის სარდაფში ადგილია მხოლოდ ღვინისა,  
წაბილწულ ნიჭით არ ეგების ქმნა კეთილისა;  
ეს სათნოების ტალავარიც ისე დავფლირთეთ,  
აღარაფრად ღირს ხელმეორედ ჩაცმა იმისა.

\*

\*

\*

უფლის შენდობის იმედი ყოველთვის გქონდეს, იცოდე,  
რაგინდ ცოდვაში ჩავარდე, სასოწარკვეთით იწვოდე!  
უგონოდ მთვრალი, თუ ხელეზს უმწეოდ გულზე დაიკრებ,  
შენს ძვლებსაც მიუტევებენ, შეგინდობ–შეგიცოდებენ.

\*

\*

\*

ცხოვრებას ღვინით ეფინება სულ სხვა იერი,  
ღვინო გვაიწყებს, რაც ტკივილი გვაქვს მიწიერი;  
მომეცით ხელში სავსე ჯამი, რადგან სიცოცხლე  
წარმავალია, უნდობარი და წამიერი.

\*

\*

\*

სევდას მეგობრად ნუ გაიხდი, ნუ მისცემ ნებას,  
აგედევნოს და უკურნებელს შეგყაროს სნებას!  
შენს ცხოვრების წიგნს არ დააკლო ფურცელიც ერთი,  
ვიდრე ცოცხლობ და ვიდრე მიწა შენით დათვრება.

\*

\*

\*

ნეტავ, ამ ღამით ასე მთვრალთან ვინ მოგიყვანა?  
ჰარამხანიდან ჩემთან სატრფოდ მოხვედი განა? –  
რომ უშენობით აღმოდებულ მიჯნურის სუნთქვას  
მაცოცხლებელი ნიავივით მოედო, განა?

\*

\*

\*

გუშინ ბაზარში შევესწარი, მექოთნე ერთი  
თიხის გუნდას რომ გამალებით ურტყამდა ფეხით,  
ხოლო თიხა კი ღაღადებდა მისეულ ენით:  
მეც კაცი ვიყავ, ნუ მაწვალე, იწამე ღმერთი!

\*

\*

\*

დაფიქრდი და გონს მოეგე, და უჭკუოდ ნუ იქცევი, –  
შიშვლად მოხველ და შიშველი წახვალ, როცა წაიქცევი!  
თურმე, ღვინოს შემოსწყერი, გითქვამს: „მომკლავს, აღარ  
დავლევ!“  
გინდ დალიე და გინდ არა, სიკვდილს ვერსად გაექცევი!

\*

\*

\*

ვაგლახ, წიგნი ჩემი ყრმობის ჩაიფურცლა, ჩაინაცრა,  
ჩაირბინა ცხოვრებამ და გაზაფხულის შემრჩა არც რა.  
სიჭაბუკედ რომ უხმობენ, ის ჩიტიც ხომ გამიფრინდა,  
აფსუს, ვერა გავიგე რა – ვერც მოსვლა და ვერცა – წასვლა!

\*

\*

\*

მიწოდე რაც გასურს, არ დამინდო აცერთი წამით,  
თქვი, რომ უზნეო, ურწმუნო ვარ, ფიცხი და ავი;

მზადა ვარ, ყველა სალანძღავი სიტყვა მივიღო,  
მაგრამ შენ რაც ხარ, არ დამალო ამხილე თავიც.

\*

\*

\*

თუნდ გულისსწორთან გაატარო სიცოცხლე შენი,  
თუნდ წუთისოფელს გამოსტაცო სიამე მთელი,  
თუ დასაბამით სიკვდილია ყველაფრის ბოლო,  
ეს ყოველივე სიზმარია, სხვა – არაფერი.

\*

\*

\*

ღრუბელმა მინდორს დააწვიმა ცრემლების რემა,  
ულვინოდ ქვეყნად ვერ მიაღწევ ვერაფერს, მჯერა.  
დღეს ეს სიმწვანე, ჩვენს გულებს რომ ასე ახარებს,  
ჩვენს საფლავებზე რომ ამოვა, ვის მოჰგვრის ლხენას?

\*

\*

\*

რა კარგი დღეა! არცა ხვატია და არცა – თქეში,  
ჟუჟუნებს წვიმა, ეფერება ყვავილებს ეშხით;  
მთვრალი ბულბული ვარდის ტოტზე ზის და იძახის:  
„ახლა კი დროა, სავსე ჭიქა აიღოთ ხელში!“

\*

\*

\*

ამბობენ, ლოთებს დახშული აქვთ სამოთხის კარი,  
ვერ დავიჯერებ! აბა, ეს რა სარწმუნო არი?!  
თუ ლოთს და მიჯნურს ჯოჯოხეთი ელის სასჯელად,  
ხვალისთვის იყოს, დღეს ვსვათ ღვინო გულგასახარი!

\*

\*

\*

მოლავ, თუმც ვლოთობთ და აღარა გაგვეგონება,  
იცოდე, შენზე ფხიზელი გვაქვს თვალი გონების!  
ჩვენ ვეწაფებით ღვინოს, შენ კი სისხლს სვამ კაცისას,  
ვინ უფრო მეტად ცოდვილი ვართ, გაგეგონება.

\*

\*

\*

ღვინო უძღურსაც გოლიათის მიმადლებს ღონეს,

ბორკილიც ედოს, მწუხარებას არ მოაგონებს;  
თვითონ ეშმაკსაც, თუკი წვეთი ღვინო დალია,  
დაჩოქილს ნახავ, მის ლოცვასაც კი გაიგონებ.

\*

\*

\*

ღვინის სარდაფებს ვასულდგმულებთ მხოლოდ ლოთები  
და ათასობით ცოდვა გვადევს, როგორც ლოდები,  
მაგრამ თუ ცოდვას არ ჩავიდენტ, რას შეგვინდობენ?  
შენდობას ცოდვა აციაგებს ნათლის ზოდებად.

\*

\*

\*

არცა მეჩეთის მრევლი ვარ და არც – ცოდვის ბილწის,  
რა თიხითაც ვარ მოზეილილი, უფალმა იცის;  
ღვთის მგმობელი ვარ თუ ბოგანო ვარ მაწანწალა,  
არცა სამოთხის იმედად ვარ, არც – დედამიწის.

\*

\*

\*

ყვავის მიდამო... რა სჯობია წყაროს ანკარას,  
გვერდით კი – ქალწულს თვალისმომკრელს, ტუჩებთაკარას,  
დოქით კი – ღვინოს და ფიალაც თუკი ხელთა მაქვს,  
არც მეჩეთი მსურს, არც სამოთხე და არც – აღარა!

\*

\*

\*

ყოველგვარ სასოს წარგიკვეთავს სიკვდილის ხელი,  
თუნდ ყვავილებად მოგეჩვენოს, საშველს ნუ ელი;  
ვით უდაბნოში დაცემული თოვლის ფიფქები,  
უცებ გაქრება და გადნება ცხოვრება შენი.

\*

\*

\*

უნდა მოვეშვათ საწუთროზე წუხილს ამოს,  
ვიღბინოთ, ვიდრე ეს ქვეყანა წარამარაობს;  
შეხედეთ, დატკბით დედამიწის აზურმუხტებით,  
დასწვდით ფიალას, სადაც ღვინის ეშხი ნანაობს.

\*

\*

\*

ვერ აიცილებ თუკი სიკვდილს, გარდუვალია,  
მაშინ რას დარდობ, აბა, რაღა საწუხარია!  
არარაობა არის თუკი სხეული შენი,  
მისთვის წუხილი სიცოცხლის ჟამს რაღა ვალია?!

\*

\*

\*

ჩემივე ცოდნით ავისრულე მე ყველაფერი,  
ავხსენი ბევრი საიდუმლო სიბრძნის საფერი;  
მოხერხებითაც ეს ცხოვრება გავიადვილე,  
სიკვდილს კი მაინც ვერ გავუგე მე ვერაფერი.

\*

\*

\*

სიცოცხლე დნება, როს სიბერემ ხელი დამრია,  
მიახლოვდება სიკვდილი და ვდარდობ ძალიან, –  
იმ ქვეყნიდან კი დაბრუნებულს ვერვის წავაწყდი,  
რომ ეთქვა მაინც, წასულები როგორ არიან.

\*

\*

\*

გულო ჩემო, აწყმო სანდო აღარ არი,  
მისგან ოდენ ტკივილი გაქვს, საწუხარია;  
შენი თავის შემწე შენვე უნდა იყო,  
არვინ იცის, როგორია მომავალი.

\*

\*

\*

მერიქიფევ, ჩვენზე ადრე გაემგზავრა ვინაც,  
შავ მიწაში დაიძინა, იქ დაიდო ბინა;  
მაშ, შეავსე ფიალა და გაიგონე ჩემი:  
აბა, მითხარ, ვინც არა სვამს, მან რა შეიძინა?

\*

\*

\*

თუ ორიოდე დღის სამყოფი გეგულვის ჰური  
და პირწატეხილ დოქშიც გიდგას წყალი სარწყული,  
აბა, რად უნდა დაემონო შენზე უარესს,  
ანდა, შენ თვითონ რაღად გინდა სხვათ სამსახური?

\*

\*

\*

მე ვეძებ შემწეს და სადაა მწეობა შენი?  
გულში ღამეა, ჩაქრა სხივი სიცოცხლის მფენი;  
შენ მე სამოთხეს რომ მპირდები მორჩილების წილ,  
ეს ვაჭრობაა და სად არის წყალობა შენი?

## Rubaiyat of Omar Khayyam - (1048-1131)

**Tina Shioshvili**

Professor

Batumi Shota Rustaveli State University,  
Batumi, Georgia

### **Abstract**

The name of the greatest Iranian poet and thinker, Omar Khayyam, is known and respected by many people around the world, including Georgians. Omar Khayyam's deep-seated Rubaiyats were so loved and embraced by the Georgian people that some of them even underwent folklorization and create variants.

The first Georgian interlinear translation of Omar Khayyam's Rubaiyats was published in 1924 (translated by Justine Abuladze), and the first poetic translation - in 1946 (translated by Ambako Chelidze). Translators of Omar Khayyam are also: Magali Todua, Vakhushti Kotetishvili, Tamaz Chkhenkeli, Alexander Elerdashvili.

Omar Khayyam's poetry is being actively translated by members of the Georgian Translators' Association, one of whom is Professor Tina Shioshvili, whos works are being introduced to the public.

**Translated by Tina Shioshvili**

**Keywords:** Omar Khayyam; Rubaiyat; Folklorization; Variation; Wine; Jug; Fate; Death; Ground; Clay; Goodness; Badness; Sweetheart; Life; Wisdom.